

ADATOK.

A TÁLLYAI SZŐLŐ-HEGYVÁM NAGYSÁGA 1586—1609. ÉVEK KÖZÖTT.

4)

Prudentes ac circumspecti Domini, amici et vicini nobis observandissimi, post salutem et servitii nostri commendationem. Az Uristentül kívánok kegyelmeteknek minden jókat és egészséges hosszú életet megadatni. Megértöttem az kegyelmetek levelébül, mit ir kegyelm. az thályai szőlő-hegyvám avagy ferton dolga felől való törvényről, hogy az minemű hit letétel ti kegyelm.-nek tizenkét személynek ott decernáltatott, azt én megengedném, mert anélkül is bőségsen megbizonyította volna kegyelmetek, hogy soha ide az házhoz ott a szőlőktül fertont nem fizetött volna kegyelm., és az hiletétel csak de superfluo volna az bizonyosságok után. Én mindenben kegyelmetek barátja, szomszédja vagyok, az mi lehetséges dolog. De megbocsásson kegyelm., hogy ebben az kegyelm. kívánsága szerint nem cselekedhetöm, mert abban az törvényben igen szükségképpen találtak kegyelm.-nek az hitét, mivelhogy laistromokbul is bizonyították az én szolgáim, hogy ez előtt egynehány esztendővel egynehányan megadták az kegyelm. városbeliek közzül a fertont, az kik mostan vonogatják magokat tüle. Osztán az bizonyosságok is elégtelenek voltak ez dolognak erősségéhez, mert ő nékiek arra igen kevés gondjok volt, adta-e meg kegyelm. valaha avagy nem, tartozott-e kegyelm. vele avagy nem? csak mondták, ez mit ök magoktul értettek. Azért mivelhogy ez ennek az várnak és az szegény atyámfia árváinak jövedelmében jár, az törvény kivöl semmit nem cselekedhetöm, hanem im ezten nap az napja, akkor jöjjön reá kegyelm. az hitre és mondja el kegyelm. az meglött törvény szerint, én az egy hordó bort is megadatom akkor kegyelm.-nek. Isten tartsa meg jó egészségben kegy.-et. Datum in arce Regecz die 23 Decembris iuxta vetus Calendarium anno 1586.¹⁾

D. V. amicus et vicinus

Caspar Magochy.

Kivül: Prudentibus ac circumspectis dominis, iudici caeterisque iuratis civibus civitatis Cassoviensis etc. dominis, amicis et vicinis nobis observandissimis.

(Eredetije papiroson, zárlatán piros pecsét, Kassa város levéltárában 1941. sz. a.)

¹⁾ A régi és az új időszámítás között 10 nap különbség volt. Az új naptárt XIII. Gergely pápa ugyan már 1582. év október hó 4-e óta behozta, Magyarországbán azonban csak az 1588: XXVI. t.-cz elfogadta. A Gergely-féle naptár szerint ezen oklevél kelté 1586. évi december 31. napja. Lásd *Knausz*: Kortan. 1876. 22 s kk 1.

B)

Prudentes et circumspecti Domini, amici nobis observandissimi
 Servitiorum meorum paratissimam commendationem.

Megértettem az kegyelmek leveléből, minemő méltatlan és ok nélkül való panaszolkodást tettek az kassai uraim ellenem, hogy én szokatlan és elviselhetlen dologgal bánthanám őket, a' nona fölött akarnék két köből bort minden embertől venni és minden háztól fl. 16, az gondolatunkban sem volt; ő kegyelmeknek nem kellett volna azt írnia, hanem tudja kegyelm. azt, hogy Maad egy jószág Tállyával valaminemő rendtartásban Tállyán az urak tartják az vidéki embereket; én sem terhelem ő kegy.-et fölyebb, hanem akarom csak abban tartanom. Tállyán penit (= pedig) ilyen szokás és rendtartás vagyon, hogy valamely vidéki embernek háza vagyon ott, a' házától szolgál, az *fertont* egy-egy köből zabot, egy-egy kappant, egy-egy kalácsot minden szőlejétől megadja, annak fölött az ius terragiumot minden szőlőtől den. 64, és minden száz köből bortól den. 24 ad; ez ott az törvény, én is az én jószágomban Maadon, minthogy egy jószág Tállyával, ez is regécsi jószág, ebben akarom ő kegyelm.-et tartanom, mert hogy jószágomban való telekimet elfoglalja, házat építsen rajta, erdömet pusztítsa, földemet élje, énnekem penit semmit ne szolgáljon, se adót ne adjon, gondolhatja kegyelm., ha méltó dolog-é az? holott az telekre jobbágyat szállítanak, aki engemet szolgálna, adót adna róla; kegyelm. azért megbocsásson, de ezen kívül nem mehetek, új törvényt sem költök; ha ott akar lakni, szolgáljon, adót is adjon, mert én Mádon nömös házat nem tartok. Az házaktól való taxát rendeltem volt azért, hogy ő kegyelm. ne szolgáljanak házoktól, földemet, erdömet szabadon éljék és az ő kegyelm. embereinek bíráimtól bántások ne legyen, de ezt is úgy limitáltam volt, kinek mennyire való értéke vagyon, senki házára fl. 16 nem rendeltem, hanem csak az Kalmár Jánoséra, mert oda leginkább tékozolják az erdöt, minthogy sok embert tart benne; azért ám meglátják ő kegyelmek, ha ez mostani taxát neheztelik, az előbbi taxát adják meg, szolgáljanak házoktól, az terragiumot, fertont és egyéb accidentiákat is, valamint Tállyán vagyon, adják meg ő kegyelmek, mert arra semmiképpen nem mehetek, hogy én ott valakit szabadságban tartsak vagy nömös emberré tegyek, ne is kívánják azt ő kegyelmek. Ha azt mondják, hogy Mádon ez szokás ez előtt nem volt, az sem volt szokás, hogy ő kegyelmek az mi telkeinket elfoglalja, házakat építsen rajta, erdönköt, földünköt szabadon élje, azért ha ő kegy. elfoglalták, házakat építettek, erdönköt élük, méltó, hogy szolgáljanak róla és a mi adónkat megadják. Attól penit féltetni nem kell, hogy három avagy négy köből zabért, tíz vagy tizenhat forintért *negyvenezer forint éró szőlejét* elhagyja Kalmár János pusztulni, se a többi, ki tíz-, ki húszezer forint éró szőlejét avagy csak szedetlen hagyná is; ha penit szedetlen hagyják, én megszedetem és ő felségének két annyi hasznot adok belőle, amennyit ők adtak volna. Tartsa meg az Uristen kegy. és éltesse sok esztendeig jó egességben.
 Ex Paczin 9 octobris anno 1609.

Prudentium ac circumspectorum D. V. amicus

Franciscus Alaghy m. p.

P. S. Az kik neve alatt az memorialet irtak, azok közzöl egy Kalmár János uram itt vagyon nálam, esküszik, hogy sem hire, sem tanácsa benne, tudom, hogy ezen kívül is egynehány jóakaró uraimnak is Zabó György és Kys Lukács uraméknak hírek nélkül esett, azért nem kellett volna a jámbornak, annak, aki írta, ilyen mód nélkül való dolgot írnia és kegyelmeteket is vele bántania.

Kivül: Prudentibus ac circumspectis dominis iudici et iuratis civibus civitatis regiae ac liberae Cassoviensis etc. dominis et amicis observandissimis.

(Kassa v. lt. 5323/38 sz. a.)

Másolta: *ifj. Kemény Lajos.*

A FORRÓI JOBBÁGYOK RENDTARTÁSA 1601. ELŐTT.

S. D. P. Minden testi és lelki jókat az Atyaistentől s Fiaért kívánunk uraságtoknak minden házok népével egyetemben, mint ilyen forgandó, háborgó időben.

Az uraságtok elei mikor ilyen törvényben tartott, az melynek megírására minket az faluval egyetemben az régi atyáinknak igazságos törvény szerint való jó rendtartások és közöttünk való, ez világból kimult atyáinknak megmaradott fiainak épületek (= épülésük) kívánják az falunak nagyobb erősségére és előmenetelire.

Leges Forraini:

1. Mi forrainiak, az kinek törvényt kimondottunk, tehát d. 1, egy pénzt kellett adni, ha nyerő, az ki pedig azt meg nem adta az nap, az ki nyerő, tehát d. 12, tizenkét pénzt vehetett az bíró rajta.

2. Az kinek pedig törvényt mondottunk s harmad estén napig be nem hozta az választ uraságtoktól, tehet vessző (= veszve) volt peri; sőt ha azután akarta keresni, tehát fl. 1, egy forinton maradt érette.

3. Az ki pedig szántóföldből embert tiltott, tehát harmadnapra törvényének kellett lenni; törvénytelen uraságtokat senkinek nem szabad volt busítani; mert az ki törvénytelen felment, tehát fl. 1, egy forinton maradt.

4. Hogyha pedig szántóföld mérni kihívták is a bírót, ott is mindakét személy d. 40, negyven-negyven pénzzel tartozott. Az melyik pedig az másik földét elszántotta, hogy nagyobb volt az övé, tehát az két girán maradt.

5. Az mely szántóföldet pedig, az mely buzának való volt, sz. Jakab napig meg nem szántott, tehát ha az bírótól megkövették, sz. Jakab nap után szabad volt megszántani buzatermésre, de tavasznak nem volt szabad.

6. Ha szőlő mérni az bíró kiment, tehát az kik mérettek, mind az két személy d. 40, negyven-negyven pénzzel tartozott az bírónak.

7. Ha pedig szent Gergely pápa napig nem tiltotta szőlő-örökségből, tehát abban az esztendőben nem kereshette.

8. Ha örökséget vett egyik az másiktól, az ki vette, minden